

Donoren en donorkinderen

De vele vormen van geassisteerde bevruchting zijn gemeengoed in de medische wereld en in onze samenleving vandaag. De meest verfijnde technieken zorgen ervoor dat in principe elke volwassene met een kindwens kan geholpen worden. Waar men terecht enthousiast kan reageren op de uitbreiding van deze medische ontwikkelingen, staat men niet steeds stil bij de grenzen, dilemma's en mogelijks ingrijpende gevolgen voor alle betrokkenen ervan.

België zou nu al tienduizenden donorkinderen tellen. Een exact aantal is er niet, omdat een nauwkeurige registratie en controle ontbreekt. Een databank van donoren is er niet en ook een maximaal aantal kinderen per donor is tot op heden niet op controleerbare wijze vastgelegd.

De eerste en voorlopig enige wetgeving rond deze praktijken kwam er pas in 2007. Voordien gebeurde medisch geassisteerde bevruchting volgens de eigen inzichten en criteria van de fertiliteitsarts of het ziekenhuis. Van bij de start stond het principe van strikte anonimiteit hierbij centraal en dit in beide richtingen. Dit is ook vandaag nog de regel, ook al is gekende donatie mogelijk. Bij opgroeien-de en volwassen donorkinderen blijkt steeds vaker hoe deze anonimiteit soms ook diepgewortelde vragen kan oproepen: rond de eigen identiteit, rond het gebrek aan genetische geschiedenis, rond de vraag of er andere genetische verwanten zijn... Deze vragen leven bij donorkinderen zelf, maar ook in toenemende mate bij donoren.

Daarom willen we hier alvast heel kort informatie meegeven over de rol van het Afstammingscentrum in deze complexe materie.

Het Afstammingscentrum - aanbod

Zoals de naam al doet vermoeden, is iedereen met vragen over de eigen afstamming welkom bij het Afstammingscentrum. Dit centrum werd opgericht en gesubsidieerd door de Vlaamse overheid als onafhankelijk aanspreken en oriëntatiepunt bij uitstek voor allerlei vragen inzake afstamming.

We vertrekken vanuit het recht van eenieder op informatie over de eigen achtergrond en afstamming en behartigen de belangen van kinderen, adolescenten en volwassenen, die om welke reden dan ook geen duidelijk zicht hebben op hun afstamming. Het Afstammingscentrum gaat vooral op zoek naar die situaties waar het wettelijke ouderschap niet samenvalt met het genetische, zoals dit het geval is bij medisch geassisteerde bevruchting.

Het Afstammingscentrum kreeg hierbij volgende decretale opdrachten mee:

Praktische en psychosociale ondersteuning aan eenieder met vragen over de eigen afstammingsgeschiedenis. Ook bemiddelen tussen de betrokkenen, waar nodig, hoort bij deze opdracht. Vragen kunnen erg divers zijn en gaan onder meer over inzagerecht in adoptiedossiers, verzamelen van DNA-stalen in het kader van verwantschapsonderzoek in de context van gameten donatie, reconstrueren van familiegeschiedenis van metissen van de kolonisatie e.d.m.

Sensibilisering omtrent afstammingsmateries en het recht op informatie hierover

Ontwikkelen van expertise in afstammingsgerelateerde vragen

Meer specifiek voor het DNA-onderzoek werkt het Afstammingscentrum samen met het daartoe vergunde Centrum voor Menselijke Erfelijkheid (UZ Leuven).

Voor wie?

Als primaire doelgroepen zien we donorkinderen, geadopteerden en metissen van de kolonisatie.

Daarnaast kunnen ook donoren, eerste ouders, adoptieouders en andere verwanten bij het Afstammingscentrum terecht. Van dag één kreeg het Afstammingscentrum vragen uit al deze doelgroepen. Ook donoren en zelfs verwanten van overleden donoren zijn zo bijvoorbeeld bereid hun DNA-staal te laten opnemen voor het geval donorkinderen naar hen op zoek zouden willen gaan.

Belangrijke informatie voor donoren

De Belgische wet houdt voorlopig nog vast aan het principe van anonimiteit van donoren.

Het internet, sociale media en de internationale databanken hebben zoekmogelijkheden van donorkinderen echter dermate uitgebreid en versterkt dat men de facto deze anonimiteit niet langer 100% kan garanderen. Donoren, hoe anoniem ook, worden via deze weg wel gevonden. Maar dit hoeft op zich nog geen juridische gevolgen te hebben.

Daarnaast heeft ook het denken in kinder- en mensenrechten de visie op anonimiteit gewijzigd en werd deze in meerdere Europese landen intussen afgeschaft. Dit zou geen blijvend negatief effect hebben op het aantal donaties. Belangrijker nog, dit heeft de houding van donoren veranderd en het begrip voor het 'recht op weten' van donorkinderen neemt voortdurend toe, ook in België. Dat zien we ook aan de toenemende openheid bij donoren.

We vertrekken bij het Afstammingscentrum dan wel vanuit het recht van eenieder om te weten van wie hij/zij/hen afstamt, ook in situaties van donatie van gameten. Dit betekent daarom niet dat we aan u als donor, geen ondersteuning zouden willen bieden. Ook uw rechten worden gerespecteerd, niet in het minst uw recht op privacy bijvoorbeeld of uw recht op correcte en volledige informatie. U kan als donor bij ons terecht met al uw vragen: wat gebeurt er als één van 'mijn' donorkinderen me opspoor? Hoe kan ik zelf een rol spelen in de zoektochten? Waarom zou ik DNA afstaan? Wat zijn de juridische consequenties van een succesvolle zoektocht van een donorkind? Wat met de impact op mijn gezin? Hoe werkt dat DNA-onderzoek en welke garanties zitten daarin vervat? ... Met al deze vragen bent u bij het Afstammingscentrum aan het juiste adres.

Het bovenvermelde Centrum voor Menselijke Erfelijkheid is in deze de exclusieve partner van het Afstammingscentrum, gezien samenwerking met internationale, commerciële databanken decretaal niet voorzien is. We stellen wel vast dat mensen daar vaak gebruik van maken, doorgaans al voordat ze het Afstammingscentrum contacteren. Ook hier bieden we onze ondersteuning aan, zowel aan het donorkind als aan de donor in kwestie.

Vanuit het Afstammingscentrum nodigen we u vooral uit om bij uzelf te rade te gaan en te overwegen om uw DNA-staal af te staan om de kansen op succes in toekomstige zoektochten te verhogen. Aarzel vooral niet om ons hierover te contacteren.

Voor al uw vragen als donor,
kan u steeds bij het Afstammingscentrum terecht